CONTENTS

Page No.

About Semester System at Senior Secondary Level

A. Scheme of Studies

B. Compulsory Subjects

1. General English
2. General Punjabi
3. Punjab History and Culture
4. Environmental Education
5. Computer Science

C. Elective Subjects

(a) Humanities Group

1. Punjabi
2. Hindi
3. English
4. Urdu
5. Sanskrit
6. Arabic
7. Persian
8. French
9. German
10. Russian
11. Korean
12. History
13. Economics
14. Mathematics
15. Business Organisation and Management
16. Book – Keeping and Accountancy
17. Political Science
18. Sociology
19. Public Administration
20. Religion
21. Music (Vocal)
22. Gurmat Sangeet
23. Music (Instrumental)
24. Music (Tabla)
25. Dance
26. Philosophy
27. Education
28. Geography
29. Defence Studies
30. Psychology
31. Home Science
32. Modeling and Sculpture
33. Geometrical Perspective and Architectural Drawing
34. Commercial Art
35. Drawing and Painting
36. History and Appreciation of Art
37. Physical Education and Sport
38. Insurance

39. Rural Development and Environment
40. Media Studies
41. Computer Application
42. Elements of Electronic Engineering

(b) Science Group

43. Physics
44. Chemistry
45. Biology
46. Geology
47. Biotechnology

(c) Commerce Group

48. Business Studies II
49 Accountancy – II
50. Business Economics and Quantitative Methods – II
51. Fundamental of e-Business

(d) Agriculture Group

52. Agriculture

(e) Technical Group

Note:

1. Syllabi of all the subjects of +2 are available on the Board's web site – www.pseb.ac.in
2. Provision for opting state language as an elective subjects is withdrawn
3. There is no change in the Scheme of Studies of +2.
4. Syllabi for technical group can be obtained from Director, Academics, Punjab School Education Board, Mohali.

ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸਮੈਸਟਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸੰਬੰਧੀ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਲੋਅ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਸਾਲ 2009 ਤੋਂ ਨੌਵੀਂ ਅਤੇ ਗਿਆਰਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸਮੈਸਟਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਰੰਤਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਜ ਦੇ ਸਮੂਹ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2010-11 ਤੋਂ ਦਸਵੀਂ ਬਾਰਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸਮੈਸਟਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸਮੈਸਟਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਬੰਧੀ ਅਹਿਮ ਨੁਕਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ।

(ੳ)

1. ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2010-11 ਤੋਂ ਸਮੈਸਟਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।
2. ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸਮੈਸਟਰ ਦਾ ਸਿਲੇਬਸ, ਕੁੱਲ ਸਿਲੇਬਸ ਦਾ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 40% ਅਤੇ 60% ਹੋਵੇਗਾ।
3. ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸਮੈਸਟਰ ਦੇ ਕੁੱਲ ਅੰਕ 1000 ਹੋਣਗੇ। ਪਹਿਲੇ ਸਮੈਸਟਰ ਦੇ ਕੁੱਲ ਅੰਕ 400 ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸਮੈਸਟਰ ਦੇ ਕੁੱਲ ਅੰਕ 600 ਹੋਣਗੇ।
4. ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸਮੈਸਟਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਅਬਜੈਕਟਿਵ (ਸੰਖੇਪਾਤਮਿਕ) ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਛੋਟੇ ਉਤਰਾਂ ਵਾਲੇ/ਸਬਜੈਕਟਿਵ (ਵਿਖਿਆਤਮਿਕ) ਵੀ ਹੋਣਗੇ। ਪਹਿਲੇ ਸਮੈਸਟਰ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪਹਿਲੇ ਸਮੈਸਟਰ ਦੇ ਸਲੇਬਸ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸਮੈਸਟਰ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਕੇਵਲ ਦੂਜੇ ਸਮੈਸਟਰ ਦੇ ਸਲੇਬਸ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੋਵੇਗਾ।
5. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪ੍ਰਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵੀ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗੀ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੂਜੇ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ, ਸੰਗੀਤ (ਤਬਲਾ, ਵਾਦਨ, ਗਾਇਨ) ਗੁਰਮੱਤ ਸੰਗੀਤ , ਡਾਂਸ, ਸਰੀਰਕ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਖੇਡਾਂ, ਹੋਮ ਸਾਇੰਸ, ਐਲੀਮੈਂਟਸ ਆਫ਼ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨੀਕ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੋਵੇਂ ਸਮੈਸਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ।
6. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ (ਮੌਡਲਿੰਗ ਐਂਡ ਸਕਲਪਚਰ,ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਆਰਟਸ ਅਤੇ ਡਰਾਇੰਗ ਅਤੇ ਪੇਂਟਿੰਗ) ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ (ਥਿਊਰੀ) ਪੇਪਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਹੀ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿੱਚ 40% ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿੱਚ ਵੀ 60% ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ।
7. ਸਮੈਸਟਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਧੀਨ ਪਹਿਲੇ ਸਮੈਸਟਰ ਦਾ ਸਮਾਂ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ 30 ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸਮੈਸਟਰ ਦਾ ਸਮਾਂ 1 ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ ਤੱਕ ਹੋਵਗਾ। ਸਮੈਸਟਰ ਸਿਸਟਮ ਅਧੀਨ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸਾਰਣੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
8. ਸਮੈਸਟਰ ਸਿਸਟਮ ਅਧੀਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰੈਗੁਲਰ ਅਤੇ ਓਪਨ ਸਕੂਲ ਸਿਸਟਮ ਰਾਹੀਂ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੀ ਸਮੈਸਟਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਧੀਨ ਹੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਸਕਣਗੇ।

(ਅ) ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸੀ. ਸੀ. ਈ. (ਇਨਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ) ਬਾਰੇ ਅਹਿਮ ਨੁਕਤੇ :-

1. 12ਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ 30% ਸੀ. ਸੀ. ਈ. (ਇਨਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ) ਗੁਣਾਤਮਿਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

2. ਸੀ. ਸੀ. ਈ. ਸਿਰਫ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੀ. ਸੀ. ਈ. ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਅਧੀਨ ਮੌਡਲਿੰਗ ਐਂਡ ਸਕਲਪਚਰ, ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਆਰਟਸ ਅਤੇ ਡਰਾਇੰਗ ਅਤੇ ਪੇਟਿੰਗ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੀ. ਸੀ. ਈ.ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ।

3. ਸੀ.ਸੀ.ਈ. ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਤੇ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਸਕੂਲ ਮੁੱਖੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਇੰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਅਧਿਆਪਕ ਉਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀ. ਸੀ. ਈ. ਸਬੰਧੀ ਅੰਕ ਦੇਣ ਦੀ ਨਿਰੋਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਪਰੋਕਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।

4. ਸੀ.ਸੀ.ਈ. ਸਬੰਧੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਸਕੂਲ ਵੱਲੋਂ ਹਰੇਕ ਸਮੈਸਟਰ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਸੁੱਰਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਬੋਰਡ/ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

5. ਪ੍ਰੀ-ਸਮੈਸਟਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ 3 ਦਿਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਆ ਰਹੀਆਂ ਵਿਸ਼ਾਵਾਰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਔਕੜਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(ੲ) ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਸ਼ੇ ਪੜ੍ਹਨ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਪਾਸ ਫਾਰਮੂਲੇ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲੇ :-

1. ਬਾਰਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਤੇ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਡੇਟ ਸ਼ੀਟ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇਗੀ।
2. ਬਾਰਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸਮੈਸਟਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਹੋਣ ਲਈ ਦੋਨਾਂ ਸਮੈਸਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗੀ ਵਿੱਚੋਂ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਤੌਰ ਤੇ 33% ਅੰਕ ਲੈ ਕੇ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਘੱਟੋਂ ਘੱਟ 33% ਅੰਕ ਲੈ ਕੇ ਪਾਸ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ।
3. ਸੀ.ਸੀ.ਈ. ਵਿੰਚ ਵੱਖਰੇ ਤੋਰ ਤੇ ਪਾਸ ਹੋਣਾ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਅੰਕ ਨਤੀਜਾ ਕਾਰਡ ਵਿੰਚ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣਗੇ।
4. ਲਿਖਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗੀ (ਜੇਕਰ ਹੋਵੇ) ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੇ ਹੀ ਸੀ.ਸੀ.ਈ. ਵਿੱਚ ਜੋੜੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੁੱਲ ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਵੀ 33% ਬਣਨਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ।
5. ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਇੰਟਰਨਲ ਐਸਸਮੈਂਟ/ਸੀ.ਸੀ.ਈ. ਦੇ ਅੰਕ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਸੀ.ਸੀ.ਈ. ਦੇ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਲਿਖਤੀ ਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾਵਾਰ ਅਨੁਪਾਤਕ ਤੌਰ ਤੇ (Proportionately) ਵਧਾ ਕੇ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
6. ਹਿਊਮੈਨਟੀਜ਼, ਸਾਇੰਸ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਗਰੁੱਪਾਂ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਉਸ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਪਾਸ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਮੈਸਟਰਵਾਰ ਦੋ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਸ਼ੇ (ਜਨਰਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਜਨਰਲ ਪੰਜਾਬੀ/ਪੰਜਾਬ ਹਿਸਟਰੀ ਅਤੇ ਕਲਚਰ),ਤਿੰਨ ਚੋਣਵੇਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋਂ ਘੱਟ 33% ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਤੇ ਹੀ ਲਈ ਜਾਣੀ ਹੈ) ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਘੱਟੋਂ ਘੱਟ 'ਡੀ' ਗਰੇਡ ਹਾਸਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।
7. ਕਾਮਰਸ ਗਰੁੱਪ,ਟੈਕਨੀਕਲ ਗਰੁੱਪ ਅਤੇ ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਸਟਰੀਮ ਦੇ ਗਰੁੱਪਾਂ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਉਸ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਪਾਸ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਮੈਸਟਰਵਾਰ ਦੋ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਸ਼ੇ (ਜਨਰਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਜਨਰਲ ਪੰਜਾਬੀ/ਪੰਜਾਬ ਹਿਸਟਰੀ ਅਤੇ ਕਲਚਰ), ਚਾਰ ਚੋਣਵੇਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋਂ ਘੱਟ 33% ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ

ਇਲਾਵਾ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਤੇ ਹੀ ਲਈ ਜਾਣੀ ਹੈ) ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਘੱਟੋਂ ਘੱਟ 'ਡੀ' ਗਰੇਡ ਹਾਸਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਜਨਰਲ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਕੋਰਸ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਵੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਟਰੀਮ ਵਾਲੀ ਗਰੇਡਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ।

8. ਵਾਤਾਵਰਣ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਗਰੇਡਿੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਗਰੇਡ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਸਕੂਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗਰੇਡ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਣਗੇ। ਜੋ ਵੀ ਗਰੇਡਿੰਗ ਸਕੂਲਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ ਉਹ ਸਮੈਸਟਰਵਾਰ ਨਤੀਜਾ ਸ਼ੀਟ, ਨਤੀਜਾ ਗਜ਼ਟ ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ ਕਾਰਡ ਕਮ-ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਹੀ ਦਰਸਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਗਰੇਡਿੰਗ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗਰੇਡ	Grade Description
'ੳ' ਗਰੇਡ ਅਤੀ ਉੱਤਮ	90% ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ
'ਏ' ਗਰੇਡ (ਉੱਤਮ	75% ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਪਰੰਤੂ 90% ਤੋਂ ਘੱਟ
'ਬੀ' ਗਰੇਡ (ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ)	60% ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਪਰੰਤੂ 75% ਤੋਂ ਘੱਟ
'ਸੀ' ਗਰੇਡ (ਅੱਛਾ)	45% ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਉਪੱਰ ਪਰੰਤੂ 60% ਤੋਂ ਘੱਟ
'ਡੀ' ਗਰੇਡ (ਔਸਤ)	33% ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਉਪੱਰ ਪਰੰਤੂ 45% ਤੋਂ ਘੱਟ
'ਈ' ਗਰੇਡ (ਅਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ)	33% ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ

ਦੋਵੇਂ ਸਮੈਸਟਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗਰੇਡਿੰਗ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਗਰੇਡ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਧੀਆ (Better of two) ਨੂੰ ਹੀ Commulative ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਵਿਖਾਇਆ ਜਾਵੇ।

9. ਕੰਪਾਰਟਮੈਂਟ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਸਮੈਸਟਰ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਅੰਕ ਹੀ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣਗੇ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਾਖਲਾ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਜਿਕਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ।

10. ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਜੋ ਚੋਣਵੇਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਵਾਧੂ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵਾਧੂ ਵਿਸ਼ਾ ਕੇਵਲ ਵਾਧੂ ਵਿਸ਼ਾ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਸ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਅੰਕ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣਗੇ।

11. ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਮੈਸਟਰਵਾਰ ਗਰੇਸ ਦੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 1% ਅੰਕ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਇਕ ਜਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਪਾਸ/ਕੰਪਾਰਟਮੈਂਟ ਬਨਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਵੰਡ ਕੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

12. ਕੰਪਾਰਟਮੈਂਟ ਕੈਟਾਗਰੀ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਵੀ ਸਮੈਸਟਰਵਾਰ ਗਰੇਸ ਅੰਕ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਇਹ ਗਰੇਸ ਅੰਕ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇ ਲਈ ਕੁੱਲ ਅੰਕਾਂ ਦਾ 1% ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਨੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

13. ਜੋ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਇਹ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਾਧੂ ਵਿਸ਼ੇ ਕੈਟਾਗਰੀ ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਵਿਸ਼ਾ/ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਵਿਸ਼ਾ/ਵਿਸ਼ੇ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ਾ/ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਅੰਕਾਂ ਦਾ 1% ਗਰੇਸ ਅੰਕ ਸਮੈਸਟਰਵਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

14. 45%, 50%ਅਤੇ 60% ਅੰਕ ਬਨਾਉਣ ਲਈ ਵੀ 1% ਅੰਕਾਂ ਤੱਕ ਦੀ ਗਰੇਸ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਸ ਹੋਣ ਲਈ ਕੋਈ ਗਰੇਸ ਨਾ ਲਈ ਹੋਵੇ।

15. ਜਿਹੜਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜਾਂ ਦੂਸਰੇ ਚੋਣਵੇਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਫੇਲ੍ਹ ਹੈ ਉਹ ਕੰਪਾਰਟਮੈਂਟ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਮੈਸਟਰ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਅਗਲੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੈਸਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮੌਕੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਾਧੂ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕੰਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

16. ਪਹਿਲੇ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣ ਜਾਂ ਕੰਪਾਰਟਮੈਂਟ ਆਉਣ ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੂਸਰੇ ਸਮੈਸਟਰ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਹਿਲੇ ਸਮੈਸਟਰ ਦੀ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਜਾਂ ਕੰਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵੀ ਦੇਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪਹਿਲੇ ਸਮੈਸਟਰ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿੱਚੋਂ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਫੇਲ੍ਹ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

17. ਜੇਕਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਤੇ ਲਈ ਗਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਲਈ ਗਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ commulative ਨਤੀਜਾ ਤਾਂ ਹੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਦੋ ਮੌਕਿਆ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

18. ਜਿਹਨਾਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੈਸਟਰ ਦੌਰਾਨ ਕੰਪਾਰਟਮੈਂਟ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਕੰਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਅੰਕ 20% ਤੋਂ ਘੱਟ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਗਰੇਸ ਦੇ ਅੰਕ ਬਚਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਬਚਦੇ ਅੰਕ ਦੇ ਕੇ 20% ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

19. ਜੋ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਕਾਰਗੁਜਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਉਹਨਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ:

(ੳ) ਇਸ ਕੈਟਾਗਰੀ ਅਧੀਨ ਅਪੀਅਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗੀ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਸਮੈਸਟਰ /ਸਮੈਸਟਰਾਂ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਅੰਕ ਹੀ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣਗੇ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਨੇ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇਣੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਾਖਲਾ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਜਿਕਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

(ਅ) ਇਸ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਬਾਰਵੀਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਆਪਣੀ ਕਾਰਗੁਜਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਤਾਂ ਹੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ਾ/ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 5% ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੋਵੇ।

(ੲ) ਜੋ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਉਪਰੋਕਤ 'ਅ' ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕੇਵਲ ਅਗਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਲਗਾਤਾਰ 2 ਮੌਕੇ ਲੈ ਕੇ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਗੋ ਉਚੇਰੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਨਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ।

21. ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਭਾਗ-2 ਦਾ ਅਪਡੇਟਿਡ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰੁਪਾਂਤਰ ਅੰਤਿਮ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸ. ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ
ਨਿਰੰਤਰ ਸਰਵਪੱਖੀ ਮੁਲਾਂਕਣ (ਸੀ.ਸੀ.ਈ.) ਦਾ ਮੌਡਿਊਲ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਲੋਅ ਵਿੱਚ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2010-11 ਤੋਂ ਰਾਜ ਦੇ ਸਮੂਹ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸਮੈਸਟਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਅਧੀਨ 30% ਅੰਕ ਨਿਰੰਤਰ ਸਰਵਪੱਖੀ ਮੁਲਾਂਕਣ (Continuous Comprehensive Evaluation) (ਸੀ.ਸੀ.ਈ.) ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਸੀ.ਸੀ.ਈ. ਦੇ 30% ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਸਮੈਸਟਰਵਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਵਾਰ ਹੇਠ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਮੌਡਿਊਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਲਈ ਸੀ.ਸੀ.ਈ. ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਅੰਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ.ਸੀ.ਈ. ਦੇ ਅੰਕ Proportionately Compute ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਸਮੈਸਟਰਵਾਰ ਅੰਕ ਵੰਡ

ਸੀ.ਸੀ.ਈ. ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਹਿੱਤ ਸੀ. ਸੀ. ਈ. ਦੇ 30% ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਵਾਰ ਵੰਡ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਜਵੀਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

1.	ਅਕਾਦਮਿਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	20 ਅੰਕ
2.	ਹਾਜ਼ਰੀ	1 ਅੰਕ
3.	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ ਆਮ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ	1 ਅੰਕ
4.	ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ/ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਰਕ/ਹੋਮਵਰਕ	3ਅੰਕ
5.	ਸਹਿ ਅਕਾਦਮਿਕ ਕਿਰਿਆਵਾਂ	5 ਅੰਕ
	ਕੁੱਲ ਅੰਕ	30ਅੰਕ

ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿਧੀ

ਉਪਰੋਕਤ ਸਮੂਹ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਕਾਦਮਿਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ 20 ਅੰਕ

i. ਪਹਿਲੇ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿੱਚ ਡੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਈ. ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਵਿਦਿਅਕ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਮਿਤੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 3 ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਟੈਸਟ ਮਈ, ਜੁਲਾਈ ਅਤੇ ਅਗਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀ-ਸਮੈਸਟਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਅਗਸਤ ਦੇ ਅਖੀਰੀ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ii. 20 ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਟੈਸਟ ਨੂੰ 4 ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਵੇਟੇਜ (ਕੁੱਲ 12 ਅੰਕ) ਅਤੇ ਪ੍ਰੀ-ਸਮੈਸਟਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ 8 ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਵੇਟੇਜ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

i. ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਟੈਸਟ-ਹਰੇਕ ਟੈਸਟ ਦੇ 4 ਅੰਕ	12 ਅੰਕ
ii. ਪ੍ਰੀ-ਸਮੈਸਟਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ	8 ਅੰਕ
ਕੁੱਲ ਅੰਕ	20 ਅੰਕ

ਦੂਸਰਾ ਸਮੈਸਟਰ 20 ਅੰਕ

1. ਦੂਸਰੇ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿੱਚ 4 ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਟੈਸਟ ਡੀ.ਜੀ.ਐਸ.ਈ. ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਵਿਦਿਅਕ ਕੈਲੰਡਰ ਅਨੁਸਾਰ ਅਕਤੂਬਰ, ਨਵੰਬਰ, ਦਸੰਬਰ ਅਤੇ ਜਨਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਲਏ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀ-ਸਮੈਸਟਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਫ਼ਰਵਰੀ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ।

2. 20 ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਟੈਸਟ ਨੂੰ 3 ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਵੇਟੇਜ (ਕੁੱਲ 12 ਅੰਕ) ਅਤੇ ਪ੍ਰੀ-ਸਮੈਸਟਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ 8 ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਵੇਟੇਜ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

i.	ਚਾਰ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਟੈਸਟ-ਹਰੇਕ ਟੈਸਟ ਦੇ 3 ਅੰਕ	12 ਅੰਕ
ii.	ਪ੍ਰੀ-ਸਮੈਸਟਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ	8 ਅੰਕ
	ਕੁੱਲ ਅੰਕ	20 ਅੰਕ

2. **ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰੀ :** **1 ਅੰਕ (ਪ੍ਰਤੀ ਸਮੈਸਟਰ)**

(ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ 85% ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਹੋਣ ਤੇ 1 ਅੰਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ)

3. **ਆਮ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ :** **1 ਅੰਕ (ਪ੍ਰਤੀ ਸਮੈਸਟਰ)**

(ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ ਅਧਿਆਪਕ, ਸਹਿਪਾਠੀਆਂ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਵਾਤਾਵਰਨ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਵਹਾਰ)

4. **ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ/ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਰਕ/ਹੋਮ ਵਰਕ :** **3 ਅੰਕ (ਪ੍ਰਤੀ ਸਮੈਸਟਰ)**

(ਅਧਿਆਪਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਘੱਟੋਂ-ਘੱਟ 3 ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ/ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮੈਸਟਰ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਏਗਾ) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੱਲੋਂ ਸਮਾਂ ਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੋਮਵਰਕ ਕਰਨ ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਵੇਟੇਜ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

5. **ਸਹਿ ਅਕਾਦਮਿਕ ਪੱਖ :** **5 ਅੰਕ (ਪ੍ਰਤੀ ਸਮੈਸਟਰ)**

(ਖੇਡਾਂ/ਸਾਇੰਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ/ਸਾਇੰਸਡਰਾਮਾ/ਸਾਇੰਸ ਸੈਮੀਨਾਰ/ਐਨ.ਸੀ.ਸੀ./ਐਨ.ਐਸ.ਐਸ./ਗਰਲ ਗਾਈਡ/ ਸਕਾਉਟਿੰਗ/ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਸੁੱਰਖਿਆ/ਰੁੱਖ ਲਗਾਉਣੇ/ ਰਾਸ਼ਟਰੀ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮੇਲੇ ਆਦਿ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੱਲੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸਹਿ-ਅਕਾਦਮਿਕ ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋਂ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਸਹਿ ਅਕਾਦਮਿਕ ਪੱਖਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਅੰਕ ਵੰਡ

i.	ਕੌਮੀ/ਰਾਜ ਪੱਧਰ	5 ਅੰਕ
ii.	ਜ਼ਿਲਾ ਪੱਧਰ	4 ਅੰਕ
iii.	ਤਹਿਸੀਲ ਪੱਧਰ	3 ਅੰਕ
iv.	ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ	2 ਅੰਕ

(A) SCHEME OF STUDIES
(ACADEMIC STREAM)
FOR
Senior Secondary (12th Class) Examination

(a) Compulsory Subjects: Every candidate shall offer the following subjects:

Sr. No.	Subject	Semester - I				Semester -II			
		Marks				Marks			
		Th.	Pr.	CCE	Total	Th.	Pr.	CCE	Total
1.	General English	55	-	25	80	85	-	35	120
2.	General Punjabi Or Punjab History and Culture	55 55	- -	25 25	80 80	85 85	- -	35 35	120 120
3.	Environmental Education	30	-	10	40	40	-	20	60
4.	Computer Science	30	40	10	80	85	-	35	120

***Important Note**: Every candidate shall offer 'Environmental Education' as compulsory subject. The Board shall conduct the examination as per given datesheet. Evaluation shall be done at school level and result in the form of Grades as shown in the Pass Formula will be sent to the Board and same will be reflected on the Certificate.

Note: 1. A candidate who has passed the Matriculation examination from a Board other than the Punjab School Education Board can have Punjab History and Culture in lieu of the Compulsory Punjabi Subject in the 11th/12th classes. Such students will furnish proof of not having studied Punjabi at the Matrix level.

2. A candidate who has passed Matriculation examination from the Punjab School Education Board with 'Punjab History and Culture' as a subject can opt for Punjab History and Culture in lieu of compulsory Punjabi in the 11th and 12th classes.

(b) Elective Subjects:
In addition to the compulsory subjects every candidate shall offer any of the following groups:

Group I Humanities
Group II Science
Group III Commerce
Group IV Agriculture
Group V Technical

(c) Additional Subjects:
In addition to three elective subjects offered by a candidate out of the group (only in case of Humanities, Science and Agriculture groups) a student may offer one additional subject from the same group.

HUMANITIES GROUP

Every candidate shall offer any three elective subjects from the following:

Sr. No.	Subject	Semester - I				Semester-II			
		Marks				Marks			
		Th.	Pr.	CCE	Total	Th.	Pr.	CCE	Total
1.	Language (anyone)								
	Punjabi (Elective)	55	-	25	80	85	-	35	120
	Hindi	55	-	25	80	85	-	35	120
	English(Elective)	55	-	25	80	85	-	35	120
	Urdu	55	-	25	80	85	-	35	120
2.	Classical/Foreign Language (anyone)								
	Sanskrit	55	-	25	80	85	-	35	120
	Arabic	55	-	25	80	85	-	35	120
	Persian	55	-	25	80	85	-	35	120
	OR								
	French	55	-	25	80	65	25	30	120
	German	55	-	25	80	65	25	30	120
	Russian	55	-	25	80	65	25	30	120
	Korean	55	-	25	80	65	25	30	120
3.	History	55	-	25	80	85	-	35	120
4.	Economics	55	-	25	80	85	-	35	120
5.	Mathematics	55	-	25	80	85	-	35	120
6.	Business Organisation & Management	55	-	25	80	85	-	35	120
7.	Book Keeping and Acountancy	55	-	25	80	85	-	35	120
8.	Political Science	55	-	25	80	85	-	35	120
9.	Sociology	55	-	25	80	85	-	35	120
10.	Public Administration	55	-	25	80	85	-	35	120
11.	Philosophy	55	-	25	80	85	-	35	120
12.	Education	55	-	25	80	85	-	35	120
13.	Religion	55	-	25	80	85	-	35	120
14.	Geography	55	-	25	80	65	25	30	120
15.	Defence Studies	55	-	25	80	65	25	30	120
16.	Psychology	55	-	25	80	65	25	30	120
17.	History and Appreciation of Art	55	-	25	80	85	-	35	120
18.	Geometrical Perspective and Architectural Drawing	55	-	25	80	85	-	35	120
19.	Rural Development and Environment	55	-	25	80	85	-	35	120
20.	Insurance	55	-	25	80	85	-	35	120
21.	Computer Application	55	-	25	80	65	25	30	120
22.	Agriculture	55	-	25	80	65	25	30	120
23.	Home Science	30	40	10	80	40	60	20	120

24.	Music (Vocal)	30	40	10	80	40	60	20	120
25.	Gurmat Sangeet	30	40	10	80	40	60	20	120
26.	Music (Instrumental)	30	40	10	80	40	60	20	120
27.	Music (Tabla)	30	40	10	80	40	60	20	120
28.	Music (Dance)	30	40	10	80	40	60	20	120
29.	Physical Education & Sports	30	40	10	80	40	60	20	120
30.	Drawing & Painting	-	80	-	80	-	120	-	120
31.	Commercial Art	-	80	-	80	-	120	-	120
32.	Modeling and Sculpture	-	80	-	80	-	120	-	120

Note: (1) Candidates taking up Home Science as an elective subject may choose atleast one subject from Sociology, Psychology and Economics if they wish to seek admission to higher courses in Home Science.

(2) The syllabus of computer application will be same as prescribed in the Science Group.

(3) The syllabus of Agriculture will be same as prescribed in the Agriculture Group.

Imp. Note : If a candidate wants to appear in a language other than Punjabi, Hindi, English, Sanskrit, Urdu, Arabian, Persian and French, he/she shall have to take prior permission from Director Academics.

SCIENCE GROUP

Every candidate shall offer the following subjects:

Sr. No.	Subject	Semester - I				Semester - II			
		Marks				Marks			
		Th.	Pr.	CCE	Total	Th.	Pr.	CCE	Total
1.	Physics	55	-	25	80	65	25	30	120
2.	Chemistry	55	-	25	80	65	25	30	120
3.	Biology Or Mathematics	55 55	- -	25 25	80 80	65 85	25 -	30 35	120 120
A candidate can offer an additional subject out of the following:									
I.	Geologoy	55	-	25	80	65	25	30	120
II.	Geography	55	-	25	80	65	25	30	120
III.	Home Science	30	40	10	80	40	60	20	120
IV.	Agriculture	55	-	25	80	65	25	30	120
V.	Mathematics Or Biology	55 55	- -	25 25	80 80	85 65	- 25	35 30	120 120
VI.	Computer Application	55	-	25	80	65	25	30	120
VII.	Elements of Electronic Engg.	30	40	10	80	40	60	20	120
VIII.	Economics	55	-	25	80	85	-	35	120
IX.	Biotechnology	55	-	25	80	65	25	30	120

Note: (1) In addition to three elective subjects offered by a candidate out of Science group a candidate desiring higher studies in Ayurveda, may offer Sanskrit as an additional language. The syllabus of Sanskrit will be the same as prescribed in the Humanities Group.

(ii) The Syllabuses in subjects of Economics, Geography, Home Science and Mathematics will be the same as prescribed in the Humanities Group.

(iii) The syllabus in the subject of Agriculture will be same as prescribed in the Agriculture Group.

COMMERCE GROUP

Sr. No.	Subject	Semester - I				Semester - II			
		Marks				Marks			
		Th.	Pr.	CCE	Total	Th.	Pr.	CCE	Total
1.	Business Studies-II	40	-	20	60	65	-	25	90
2.	Accountancy II	40	-	20	60	45	25	20	90
3.	Business Economics & Quantitative Methods-II	40	-	20	60	65	-	25	90
4.	Fundamentals of E-Business	40	-	20	60	45	25	20	90

A candidate can also offer an additional subject out of the following:

(a) Computer Application
(b) Mathematics

Note: (i) All the four Elective subjects i.e. Sr. No. 1 to 4 are compulsory.
(ii) The syllabus of Computer Application will be the same as prescribed in Science and Humanities Group.
(iii) The syllabus of Mathematics will be the same as prescribed in Humantiies Group.

AGRICULTURE GROUP

Sr. No	Subject	Semester - I				Semester - II			
		Marks				Marks			
		Th.	Pr.	CCE	Total	Th.	Pr.	CCE	Total
1.	Agriculture	55	-	25	80	65	25	30	120
2. & 3. Any two of the following:									
(i)	Physics	55	-	25	80	65	25	30	120
(ii)	Chemistry	55	-	25	80	65	25	30	120
(iii)	Economics	55	-	25	80	85	-	35	120
(iv)	Rural Development & Environment	55	-	25	80	85	-	35	120
(v)	Geography	55	-	25	80	65	25	30	120
A candidate can offer an additional subject out of the following:									
(a)	Mathematics	55	-	25	80	85	-	35	120
(b)	Computer Application	55	-	25	80	65	25	30	120

Note: The Syllabuses in the subjects of Physics, Chemistry and Computer Application will be same as prescribed in the Science Group and that of Geography, Mathematics, Economics and Rural Development & Environment will be the same as in the Humanities Group.

TECHNICAL GROUP

Every candidate shall offer the following subjects:

Sr. No.	Subject
(i)	Elements of Building Construction
(ii)	Elements of Electronics engineering
(iii)	Elements of Mech. engineering
(iv)	Elements of Elect. Engineering
(v)	Engineering Drawing
2.	Physics
3.	Chemistry
4.	Mathematics

Note: 1 A candidate can offer computer application as an additional subjects also. The syllabus of computer application will be the same as prescribed in Science Group.

Note: 2 The syllabus for Technical Group can be obtained from Director Academics, Punjab School Education Board, Mohali.